

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . K 30.—
za en mesec 2-30
za Nemčijo celoletno . . 34.—
za ostalo inozemstvo . . 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . K 28.—
za en mesec 2-30
V upravi prejema mesečno . . 2.—
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . 9.—
za ostalo inozemstvo . . 12.—

SLOVENEK

== Inserati: ==
Enostopna petstvarila (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . 23 v
pri večjih naročitih primeren popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostopna petstvarila po 60 v
lahja vsak dan izvenredno delje in pravnike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vsaki red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bosu.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Italijani beže proti reki Piave. — 40 kilometrov do Benetk. — Pri Livenzi. — Zopet več tisoč Italijanov ujetih.

Italijani so se nameravali držati pri Tilmentu. Pariški Journal je poročal, da bo Tilment Cadorna branil. Italijani pa Tilmenta niso mogli proti navalu naših čet držati. Naša vojska prodira dalje. Cadorna v svojih uradnih poročilih priznava, da se je moralo njegovo levo krilo v gorah umakniti. Priznal je tudi, da je moral pustiti Tilment in da se umika proti Livenzi, ki so jo naši voji že dosegli. Umik od Tilmenta zagovarja, češ, da je voda upadla. Če je upadel Tilment, je upadla tudi Livenza, ki se izliva v Jadransko morje in teče približno v sredi med večjima rekama Piave in Tilmentom.

Včeraj se je popoldne uradno poročalo, da se je jugozahodno od Tolmezza moralo zopet več tisoč Italijanov udati. Zvečer se je pa poročalo, da so zopet več tisoč Italijanov ujeli. Kje so naši Lahe zopet pošteno naklestili in zajeli, še niso poročali, a vsekakor kaže dejstvo, ker se Italijani udajajo, da je odporna sila Italijanov zelo padla.

Cadorna je potegnil v armadno ozemlje pokrajine v severni Italiji do črte Ravenna-Parma; od Benetk do Ravenne je skoraj 120 km daleč; od Žage na Goriškem pa nad 200 km; tako daleč; skoraj da do Apenin že torej Italijani čutijo posledice vojske, katero so pričeli zavratno, ker niso bili zadovoljni z ozemljem, ki jim ga je njih bivša zaveznica Avstrija ponujala, da ostanejo vsaj nevtralni. Občutje v Italiji si lahko predstavljamo, ker ogromna večina in parlamenta ni bila za vojsko dovzetna. Umljivi so zato napadi na framasone, ki so vsilili italijanskemu kralju meč v roko.

Kaj da sta angleški in francoski ministri predsednik obljubila italijanski vladi, da ne sklene posebnega miru, še ni znano; veliko pač ne, ker bi se sicer ne reklo, da tako zgovorni italijanski poslanci žele, naj se v zbornici ne razpravlja o vojnem položaju, češ, da bi bilo to morebiti škodljivo.

O posledicah italijanskega poraza razmotriva velezanimivo o posledicah italijanskih porazov. Vse kaže, da bo Italija že budoče leto, kakor Rusija, postala ravnotako nedelavna. Gospodarsko postane polnoma odvisna, vojaški ji pa bodo grozile osrednje velesili. Kakor so se odpovedali Carigradu, tako se bodo morali Italijani odpovedati Trstu, a zato se ne bodo nič več zanimali za vojsko. Za eno leto vsaj se bo skrajšala vojska, ker se bodo

Italijani Trstu odpovedali; dozdej se je sodilo, da bo trajala vojska še dve leti.

× × ×

V bojih za prehod čez Tilment med Pinzanom in Osoppom so c. in kr. čete odlično sodelovale. Avstroogrška divizija je priborila glavni prehod čez železniški most pri Corninu. Italijani so bili most razstrelili in napravili je bilo treba zasilno brv, ki so jo položili na stebre razstreljenega mostu. Preko te zibajoče se brvi je šla divizija mož za možem, ves čas izpostavljena sovražnemu artiljerijskemu ognju. Da bi šlo hitreje, so se vrgli posamezni oddelki v deročo reko, plavalci do enega izmed množestvenih otokov in se ondi vgnezdili čez noč.

Na zapadnem bregu so skušali Italijani naše vreči nazaj, toda kljub močnim utrdbam pri San Roccu in Forgariji so se morali pred našimi umakniti. Utrdbe so bile kmalu naše in začeli smo prodirati proti jugozapadu. Istočasno se je začel dalje severno prehod med Venzono in Tolmezzom.

× × ×

Američani zdaj tudi lahko pokažejo svojo umetnost. Njih general Pershing naj se kosa s Hindenburgom. Slavo si bodo pridobili, a Francozi bodo zelo nemirni, ker ne bodo preveč zaupali odporni sili američanskih novincev.

Italijani se zdaj zanašajo na odločilno bitko, o kateri pravi Mussolini, da bo to zadnja bitka, velike svetovne vojske. Herve pa grozi, da bodo Francozi bili veliko bitko.

Sporazumu gre zdaj za to, da pridobi časa. Ali se bodo mogli braniti še za reko Piave, je dvomljivo, ker pridejo naši lahko v nekaterih dneh do Piave.

Maršal Conrad prodira proti Feltre in Pieve di Cadore. Na višinah jugozahodno od Tolmezza se je bil včeraj večji boj. Ujetih je bilo več tisoč Italijanov. Sovražnik beži proti Piave, od tam do Benetk je približno 30 km daleč.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. novembra. Uradno: Italijani beže proti reki Piave. Naše zasledovanje se vrši po načrtu.

Jugozapadno od Tolmezza so avstrijske gorske čete obkolile nekaj tisoč Italijanov in jih prisilile, da so se udali. Načelnik generalnega štaba.

Naše čete prodrle do Livenze. Dunaj, 7. novembra. Zvečer. Vojni tiskovni stan:

Preganjanje ugodno napreduje. Čete so dosegle Livenzo. Zopet so več tisoč Italijanov ujeli.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. novembra. Veliki glavni stan:

V gorovju in na beneški nižini se zasledovanje nadaljuje. Nekaj tisoč Italijanov je ujetih.

pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 7. novembra zvečer. Med preganjanjem na beneških ravani smo dosegli črto Livenzo.

Več tisoč ujetnikov.

× × ×

Italijansko uradno poročilo.

6. novembra. Sovražnik močno pritiska dalje pri zgornjem Tilmentu na naše levo krilo. Svoje sile pritiska v smeri proti srednjemu in spodnjemu Tilmentu. Deli sovražnih prednjih straž so v stiku z oddelki grenadirjev jugozahodno od Sant Vito pri Tilmentu, a smo jih odbili.

Nekaj odsekov smo morali v gorah iz strateških razlogov izprazniti. Sovražnik jih je zavzel, ko so se umaknile naše čete. Nad Nervoso smo danes zjutraj sestrelili sovražno letalo.

7. novembra. Ker se more Tilment le s težavo braniti, voda je namreč zdaj upadla, smo naše črte umaknili proti Livenzi. Naše umikanje, na severu so ga krile naše varnostne čete, na jugu pa naši zadnji oddelki, se je izvedlo v dobrem redu. Včeraj in ponoči so naša letala in zrakoplovi večkrat z uspehom metali bombe na sovražne sile, ki so zopet gradile mostove ali prehajale čez Tilment. Naši letalci so sestrelili štiri sovražna letala.

× × ×

Boji za prehod čez Tilment.

Poraženi Italijani so se zbrali za Tilmentom v prej pripravljenih utrdbah in v naglici zgrajenih postojankah k navidezno resnejšemu odporu. Zlasti se je zdelo, da hočejo Italijani braniti osrednji tilmentski odsek z železniškim mostom pri Codroipu. Tu je čakala tedaj zavezniška glavna naloga za priboritev prehoda čez Tilment.

V tem odseku je operirala naša druga soška armada pod poveljstvom gene-

rala pl. Henriqueza. Naše vodstvo pa ni hotelo zgrabit bika za rogove ter je dalo zaenkrat povelje za obstreljevanje italijanske postojanke pri Codroipu s težko artiljerijo. Obenem so pripravili vse potrebno za močan napad, s katerim so pa odlašali, ker se je nudilo upanje, da bo mogoče dalje proti severu pri Pinzanu nenadoma izsiliti prehod in prijeti potem postojanko pri Codroipu tudi od strani.

Nemške in avstrijske čete Bellowe armade so si tudi priborile prehod proti močnemu sovražniku, vendar po tako temeljiti artiljerijski pripravi, da so Italijani podlegli že v napadu prvih naših čet, ki so prišle na drugi breg. V italijanski tilmentski fronti je nastala vrzel in Bellowa armada je mogla z okretom proti jugozapadu uvesti obkolitev italijanske postojanke pri Codroipu.

Sedaj je prišel trenotek tudi za soško armado, da v odseku Codroipo preide k napadu. Njen sunek se je popolnoma sprečel in popoldne je bil Tilment na celi črti za hrbtom zavezniških čet, ki so udarile takoj dalje za sovražnikom, ki se umika čez Pordenone in Portogruaro.

Za Tilmentom.

Prehod naših čet čez Tilment je pogljal Italijane, ki so se bili začeli ponekod zbirati, zopet dalje. Če divizije beže docela brez glave, kar jasno kažejo sledovi za njimi. Mostove čez reke razstreljujejo mnogokje preje, nego so vsi čez. Na takih mestih leži v vodi vse polno natovornih voz in mrtvih konj, cele kolone avtomobilov so prevrnjene po bregovih. Civilno ljudstvo, ki je deloma ostalo po vaséh, naše prijazno sprejema; samo v Magnanu so civilisti streljali na posamezne patrole. — Mesto Humin je zavzel graški nadporočnik G. Hinterhofer I. polka ces. strelcev s tremi možmi. Na Glavnem trgu je stalo pol italijanske stotnije, ki se je udala po prvih streljih. Tu smo vplenili cele vlake bombaža.

Črta Ravenna-Parma armadni odsek.

Rotterdam, 7. nov. »Daily Mail« javlja iz Rima: V armadnem odseku so pritegnili severno Italijo do črte Ravenna-Parma.

Begunci iz Furlanije v Rimu.

Curij, 7. novembra. »Neue Zürcher« Zeitung« javlja iz Rima: V Bologno, v Florenco in v Rim je došlo na tisoče beguncev iz Furlanije.

Švicarji o našem preganjanju.

Bern, 5. novembra. Poročila o prekorachi srednjega Tilmenta označuje švicarski vojaški kritik za zelo važen poraz druge in tretje italijanske armade. Angleški in francoski vojaki so do zdaj upali,

Beneška Slovenija mora biti naša! In plebiscit iz leta 1866? Takrat ni govorilo ljudstvo; prepričan sem, da ne. Denar in podkupljive duše pač in njihove blesteče besede, ki so slikale »obljubljeno deželo«, koder se cedi med in mleko. Bridko spoznanje je prišlo kmalu, dasi je strup učinkoval. Zapoštljanje in nepravilnost vstopov sta odprla oči. Kedaj je že zapel pokojni župnik Podreka svojo priprosto pesem iz srca beneškega ljudstva:

Jaz nisem Talianka
pa tudi ne bom,
sem zvesta Slavljanka,
ki ljubim svoj dom!

In kdo se je jokel v Kobaridu, ko je to pesem uglasbil učitelj Carli in jo je čitalniški zbor zapel? Podreka sam in z njim beneški gostje. Narodna misel je dobila svoj izraz.

Beri Zamejskega Poezije! Vsi vemo, kdo je in koliko je storil za svoje rojake, da jih je otel pogube. Če sme kdo govoriti v imenu beneških Slovencev, da izrazi njih želje, je on prvi! A on je že govoril v svojih pesmih je govoril. Vzeti jih in beri danes in videl boš, kako hrepenijo dosedaj tlačeni beneški Slovenci po »zarji, ki rdi na vzhodu« v svojim bratom avstrijskim Slovincem, medtem ko je na zapadu — v kulturni Italiji! — zanje temno nebo, ki jim grozi uničiti vse,

LISTEK.

Beneška Slovenija.

Dr. Jos. Lovrenčič.

Prišlo je kar nenadoma, v času, ko živi v nas vseh oporoka velikega Evangelista: slovenski narod je celokupno združen pod žezlom slavne habsburške vladarske hiše in čaka velike besede svojega velikega vladarja, ki jo je ob nastopu vladarje zagotovil z ljubeznijo in pravico. Beneški Slovenci, kri naše krvi, so rešeni polstoletnega mrtvičenja in ubijanja. Naše zmagovalne čete so jim prinesle veliki dan odrešenja, ki ga pozdravijo, kakor pozdravlja slovensko ljudstvo zmagovalnega vladarja kot svojega kralja Matjaža, ki nas privede v lepe in jasne dni narodne samostojnosti.

Beneška Slovenija mora ostati naša — avstrijska v okviru jugoslovanske samostojnosti od 27. oktobra dalje na vse večne čase!

× × ×

Beneška Slovenija! Ali si hodil po nadiški dolini, po šentlentski dolini, si obiskal terske Slovence in skočil iz kobariškega kota čez Nadižo preko Robedišč ob seimu

v Čeneblo, si jo zavil kdaj iz Žage ob čudoromantični Učiji med strmimi gorami v Režijo, si videl te slovenske vasi in trge in slišal našega človeka zdravega in krepkega v vsem jedru, ko je ob sobotnih sejnih napolnil Čedad?

Vesel si bil in zalosten.

Vesel: prvi so bili, ki so hodili v Italijo, prvi, ki so si priborili zmage pod južnim solncem v sedmem in osmem stoletju in prvi vseh narodov, kar jih je šlo že pred njimi v Italijo, da so se ohranili do danes kljub vsem razmeram, ki so bile, zlasti zadnjega polstoletja, barbarske. Res da do Tagliamenta so segali (prim. Rutar: Slovenska krajepisna imena v Furlaniji. »Ljublj. Zvon« med 1880—90 enkrat, S. Gregorčič: Na potujčeni zemlji), a ni čuda, da jih je tisočletje skrčilo na 40.000! — Gumplovič pravi, da Italija vse narode, ki bi se jim zahotelo po njej, požre. Našega ni mogla. Zato si vesel. Zdravja je v nas in moči in zato trdne vere v prihodnost!

Zalosten: oglejski patrijarhi, naši nekdanji gospodje, so imeli načrt ustanoviti v Čedadu, prestolici beneških Slovencev, vseučilišče, ki bi bilo namenjeno tudi Slovincem, kar je izrecno povdarjeno! Italija s svojo »2000letno« kulturo ni dala 40.000 Slovincem — koliko jih je bilo pred petdesetimi leti! — ne ene ljudske šole v materinem jeziku! Še več: Knjige družbe sv. Mohorja so le s težavo prišle med nje in

trpele še, ko so prišle, preganjanje. Slovenski bogoslovci beneški in abiturijenti nadškofijske gimnazije v Vidmu so ustanovili leta 1910. po vzoru Slovenske dijaške zveze svojo Zvezo, da bi delali med svojim bednim ljudstvom kulturno in organizatorično, so imeli v vasi Matajur ob veliki udeležbi dijaštva in občinstva svoje prvo zborovanje v septembru istega leta — so bili preganjanji in Zveza razpuščena. Koliko krika je bilo v videmskih listih, ko je prišel pokojni Evangelist med beneške Slovence, da bi jih organiziral na združnem polju!

In uradi: od najvišjega do najnižjega izključno italijanski in ker pretežna večina italijanščine ne razume — kar se otrok v par letih v italijanski šoli nauči, oziroma kar mu skušajo ubiti v glavo, ob prvi priliki pozablja in se mučilnic-potujčevalnic nikdar ne spominja z veselo mislijo. — Zato mora iti vse s pomočjo tolmačev. Kaj si misli ob tem naš človek, če pomisli na čase beneške republike, ki je bila vsaj toliko trezno politična, da je pustila svojim Slovincem prosto domače sodstvo. — (Prim. dr. J. Gruden: Slovenski župani itd. Leonova družba v Ljubljani, 1915) si misli lahko vsak sam.

In v gospodarskem oziru ni tudi dosti boljše!

× × ×

da bodo Italijani sovražnika pri Tilmentu zadali, dokler ne uredi čet za hrbtno fronto, a so se varali; italijansko vojno vodstvo se mora zato odločiti za nove, hitre nastope. Italijani do zdaj niso rešili zmede v lastnih četah. Zavezniki operirajo dalje in napredujejo po načrtu. Vzemirjenje zaveznikov je zato umljivo. Vse zavisi od okolnosti, če pridejo Angličani in Francozi Italijanom pravočasno na pomoč.

Američani v Italiji.

Rotterdam, 7. novembra. (K. u.) »Maasbode« poroča, da pošljejo tudi ameriške čete v Italijo. Koncem minulega tedna so prišli veliki oddelki ameriških čet na Angleško, pa jih bodo takoj poslali v Italijo.

Angleški in francoski častniki v italijanski armadi.

Rotterdam, 7. nov. »Daily Mail« poroča iz Rima, da je kralj pritrdil, da vstopijo štirje angleški in trije francoski častniki v italijansko armado. Poslovali bodo v Cadornovem glavnem stanu.

Brigada Bari razpuščena.

Berlin, 7. novembra. Iz Curiha: V Padovi je odpovedala pokorščino brigada Bari; zveze tretje italijanske armade so bile zato najnevarnejše ogrožene. Brigado so razpustili.

Italijanska meja zopet zaprta.

Curih, 7. nov. Italijansko mejo so v tokrek zjutraj zopet zaprli, ker je položaj na bojišču kritičen.

Italijanska poročila Francozi cenzurirajo.

Berlin, 6. novembra. »Voss. Zeitung« iz Genfa: Zveza pariških časnikarjev protestira, ker pariška cenzura italijanska vojna poročila cenzurira.

Italija fará da se.

vernega do Jadranskega morja. Pravi, da je napačen nazor, češ da mora na benečanski ravnini sporazum priložiti odločbo. Francoske in angleške pomožne čete morajo sovražnika zadržavati in nuditi Italijanom priliko, da si opomorejo. Sicer je pa Italija vedno hlepela, da sama zmaga; tudi zdaj naj s svojimi silami prepodi sovražnika.

Novo Orlando ministstvo. — Orlando pozval Giolittija na pomoč.

Genf, 6. novembra. (K. u.) »Journal de Geneve« javlja iz Rima: V novi vladi je 16 ministrov in 18 državnih podtajnikov. Vsakemu ministru je pridelen podminister. V vladi so zastopani katoličani, radikali, republikanci, liberalci in konservativci. Med državnimi podtajniki je en katoličan, en radikalec in eden, ki ni politično pronosiran; devet desetih državnih podtajnikov pripada Giolittijeve stranki.

Lugano, 6. novembra. (K. u.) Giolittija je pozval Orlando kot starega prijatelja, naj se sklene premirje med vsemi strankami, ker stoji sovražnik na italijanskih tleh, dokler se sovražnik ne prežene. Giolitti mu je odgovoril: Prevezel si vlado, ko so vsi Italijani dolžni, da podpirajo vlado.

Zasedanje italijanske zbornice odgodelo.

Lugano, 7. novembra. (K. u.) Ker še ni znano, kaj da so sklenili v dogovorih z Lloydom Georgejem in Painlevéjem in ker bi notorične Orlandoje izjave v parlamentu bile odveč, se sodi, da se razprave zbornice še odgodi.

A ta dva nista osamljena. Poznal sem župnike po nadiški dolini, ki so imeli cele zbirke pesmi v svojem narečju in bral sem jih. Narodna misel in hrepenenje po združenju z nami je v njih pesmih prevladovalo. In na župnike je bilo ljudstvo navezano, oni so šteli njegovo narodnost kot likor so mogli. Cerkev s slovensko pridigo, to je bil stebel Slovenstva v Italiji, odkar so prišli pod njo. A še tu so hoteli slovensčino izpodrinuti. V št. Petru Slovenskem je italijansko žensko učiteljstvo, ki je zahtevalo mašo ob desetih z italijansko pridigo. Župnik Gajon — naroden mož skozi in skozi — se je postavil in deseta maša je ostala, kakor je bila, slovenska s slovensko pridigo!

Duhovništvo pozna ljudstvo in če so duhovniki vedno in povsod hoteli k nam in želeli dan, ko bo Beneška Slovenija »ena djekla ponižna« rešena »kjeten«, ki jih ji je nadela Italija s svojim svetim egoizmom, potem je tudi ljudstvo za njimi. Ne v svojem, v imenu ljudstva so govorili!

Beneška Slovenija je naša!

Ob Tvojem visokem godu, presvetli vladar, ki ga v slajzu zmag praznuješ prvič na staroslavnem habsburškem prestolu, Ti kliče prvič klanjajoč se Ti celokupna Slovenija:

Ti združiti, osrečiti jo hotel!

Italijanski socialisti pa vojne žrtve.

Genf, 7. nov. (K. u.) Pichonovo glasilo »Petit Journal« je 3. t. m. poročalo iz Milana, da hoče Cadorna držati črto pri Tilmentu in da se ne bo več umikal, ker razpolaga s številnimi voji. Tudi iz drugih italijanskih poročil se razvidi, da niso mislili na tako kratko brambo Tilmenta.

× × ×

Kako so Italijani bežali iz Vidma.

Iz Haaga poročajo 3. novembra: Dopisniki, ki so še pred malo dnevi hvalili italijansko umikanje kot posebno lepo urejeno in vzorno, so bili še v glavnem stanu v Vidmu, ko so jim italijanski častniki naznanili, da se bližajo mestu avstrijske patrole. Dopisniki so bežali s povodnijo drugih beguncov ob železniški progi do Codroipa, prekoračili Tilment in bežali nato peš dalje preko Pordenona in Comegliana v Treviso.

Pogled na te begunce opisujejo kot pretresljiv in tragičen. Po cestah avtomobili, ročni vozički in druga vozila, med katerimi se je pehala truma bežečih ljudi. Mnogo žena je tožilo, da so v gneči izgubile svoje otroke. Ranjenci, bolniki in starčki, vse je bežalo. Na razdejanih potih so se vsepovsod pomikale vojaške kolone. Med vojaki so se gnetli gospodje in gospe v večernih oblekah. Z neba je lilo, kar je zmedo še povečevalo. V šestih urah so prehodili begunci komaj šest milj. V Pordenonu ni bilo mogoče dobiti ne živila, ne prenočišča.

Barzilaj je izjavil rimskemu dopisniku »Petit Parisien«, da smatra uspešen odpor italijanske armade za Tilmentom kot zagotovljen. Duh italijanskega ljudstva je izvrsten. Soričo nevarnosti, ki preti Italiji po osrednjih veselih, bo tesno sklenila narodne vrste ter v Italiji ne bo več govora o nevtalisti in intervencionistih, marveč samo še o Italijanih.

Italijani izpraznjujejo Dolomitsko fronto.

Zavezniki so v zadnjih dneh zopet odločno napredovali in prekoračili Tilment. To in pa vedno občutnejši pritisk Krobati: nove armade na utrjene točke belgijske ceste je prisilil Italijane, da so pospešili tudi izpraznitev svoje vzhodno tirolske fronte. Priprave za to so bile že nekaj dni očišče.

Ozemlje, ki ga je tu popustil sovražnik pod našim trostranskim pritiskom, je ležalo od početka pred našo brambo črto in ga je zasedel sovražnik brez boja. Iz utrjenega zbiralnega prostora pri Feltru so prišli tedaj Italijani po Cimonski dolini v Primoero in prodirali skozi Cordevolet proti Buchensteinu. Iz Pieve di Cadore so zasedli ampeško kotlino ter se je v glavnem kraju takoj naselilo italijansko brigadno poveljstvo.

Neposredno poleg Cortine, v skalovju Tefane so se pa držali naši oddelki do današnjega dne in vedno se ponavljajoči italijanski poizkusi, da bi preko Peutelskeina prodrali proti Schluderbachu so se razbili ob uporu naših postojank na Visokem Gellu. Boji za cestni kos med Valzareškim prelazom in Arabbo so znani po borbah za Col di Lana. Iz Primoera so pa poizkušali Italijani prodreti preko Rolleskega prelaza in Fassanske alpe v Fieimško dolino. Ob vhodu v Travnigolsko in Pellegrinsko dolino je prišlo lani do ogerčenih bojev, a pot je Italijanom ostala zaprta. Visokogorski boji za vrhove in skrbine Fassanskih alp so trajali do lanske zime ter so se na Cauriolu in Colbricenu letos znova poživili. Proti jugozapadu so skušali Italijani iz Primoera preko Cima d'Asta in Campellske doline dobiti zvezo s svojo fronto v Suganski dolini. S krvavimi žrtvami je plačeval sovražnik tu vsako črto zemlje, a pot v Bolcan mu je ostala zaprta.

Vse to ozemlje je moral sovražnik sedaj popustiti. Desno krilo Conradove armadne skupine se je pridružilo ofenzivi in začelo zasledovati sovražnika, ki se ponekod begoma umika. Naše čete, ki so udrle iz Schluderbacha preko tako prepernega popenskega mostu, so zopet zasedle tudi južno pobočje Monte Piano, s katerega so Italijani obstreljevali Toblach, ter so na Misurinski planoti stopile na italijanska tla. Tik za umikajočimi se Italijani so naši oddelki že v ponedeljek zvečer zasedli Cortino, kjer jih je pozdravilo prebivalstvo kot svoje prave rešitelje.

Tudi Rolleski prelaz je že očiščen sovražnika in naše čete se že spuščajo nizdol po Cimonski dolini. Drugi oddelki so prišli iz zgornjega Buchensteinu po novi avtomobilski cesti, ki so jo bili Italijani med vojsko zgradili iz Caprile v Cordevolet, preko globoke dolinske ceste na italijanska tla.

Tako se je po polomu italijanske armade ob Soči zrušilo tudi italijansko središče — vsa italijanska fronta od Suganske doline do morja je en sam silen in večje udarce podrl v prah.

Na celi nad 200 km dolgi fronti prodirajo zavezniki nezadržljivo dalje in naša ofenziva še ni dosegla svojega viška. Sre-

di vrle Borojevičeve armade prisostvuje operacijam cesar Karel sam.

Osvobodjena GorisKO.

Č. g. Josipa Juga so Italijani ob umikanju odvedli iz Gorice s seboj. Istotako je moral s njimi stari, znani zdravnik dr. Grešič, katerega so na nosilnici odnesli, ker se je vlegel v postelj in hotel na vsak način ostati. Oba sta bila v Gorici ves čas laškega gospodovanja.

Oplenjena stanovanja. Vsa stanovanja v Gorici, ki niso imela gospodarja, so Italijani oplenili. Pohištvo leži razbito in razmetano po sobah, po dvoriščih posteljnjaki, kuhinjska posoda, obleka, perilo. Škoda se ceni na več milijonov.

Cerkev na Placuti v Gorici je popolnoma razdejana. Le zvonik z vsemi zvonomi še stoji s pročeljem vred.

Cesarjeva zahvala primorskemu prebivalstvu. Cesar je povodom svojega zadnjega obiska na Primorskem naročil tržaškemu namestniku, naj izreče prebivalstvu za dokaze zveste vdanosti in patriotičnega mišljenja njegovo najprisrčnejšo zahvalo.

Ždobsko artiljerijsko središče. Izguba ždobskega ustja je za Italijane ena najbitkejših v sedanji vojni. Tekom soških bitk so bili spoznali njegovo važnost in ga izpremenili v dovršeno artiljerijsko središče. S pravim mojstrstvom in sijajno tehniko so zgradili in izpopolnili to svojo postojanko, v kateri je gospodovala mornarica — moštvo in častništvo. V 10. in 11. soški bitki je delovalo tu že 80 najtežjih topov, ki so bili deloma videni, deloma na plavih. Stanišča so bila betonirana, vsa kritja zavarovana s čednimi pleteninami proti letalcem. Drugače pa mornarji tu niso imeli lahkega življenja, ker so se do pasu udirali v močvirje. Izpraznjevati so začeli ždobo 27. oktobra. Priprave za to je prvi dognal poročnik Banfred, ki je ob tej ofenzivi osebno vodil polzedovanja. Naši so takoj poslali letalska brodomja in torpedovke, da so z bombami in ognjem motile sovražnika. Lahki tudi res niso imeli časa, rešiti kaj prida svojega topovja ali ga tudi le uničiti. Iz panzanskega zaliva, čegar vodovje daje ždobi rumeno barvo, vodi železnica preko Červinjana v Latisano ob Tilmentu. Poleg te glavne proge so zgradili Italijani še vse polno stranskih železnic, s katerimi so dovažali municijo. Med Červinjanom in Terzo stoji municijska skladišča drugo poleg drugega. Še danes leži ondi do pol milijona ročnih granat.

Iz Červinjana poročajo 1. nov.: V Červinjanu je ostalo nekaj prebivalstva. Ljudje pripovedujejo o silnem strahu, ki je bil prevzel Italijane. Popustili so menažo in pobegnili. Na cestah, ki vodijo preko Červinjana, se vidijo topovi, katerim so njihovi motorni vozovi ušli; prevrnjeni sanitetni vozovi, obveze, zdravila leže naokoli, tod in tam stoji težko naloženi avtomobili, pri katerih je odreklo krmilo, nakar so jih enostavno pustili na mestu. Červinjan napravlja vtis avstrijskega trga. V šoli je bilo nastanjen italijansko poveljstvo. Artiljerija in letalci niso napravili mnogo škode. Sredi ceste stoji ogromen italijanski top, na katerega so ljudje obesili sliko cesarja Franca Jožefa, ker Karlove še nimajo.

Med Červinjanom in Terzom so Italijani popustili nepregledne množine streliva. Pri Scodovacci leži do pol milijona ročnih granat vseh sistemov, granate za puške, petarde in mine; na červinjanskem kolodvoru je polno velikokaliberske artiljerijske municije, do 100.000 jeklenih čelad, prsnih oklepov in drugega. Našli smo celo vrsto izvrstno urejenih vojnih bolnišnic. Železnica v Gračevo je nepoškodovana, samo lokomotive manjkajo. Po oglejskem in červinjanskem ozemlju so Italijani izpeljali več lepih poljskih železnic; mali vozički so stali na tiru. Naše čete jih že uporabljajo. Za Červinjanom so naši prekoračili mejo. V San Giorgio di Nogaro so našli prijazne obraze. Prebivalci so vpraševali, kaj se je bilo vendar zgodilo, da so Italijani tako brezglavo bežali. Pot za bežečimi Italijani kažejo polomljeni vozovi, izgubljena prtljaga, mrtvi in poginjavši konji, ki leže ob cestah.

Iz Gorcie. Izmed upravnih uradnikov sta v Gorici okrajni glavar baron Baum in namestništveni komisar dr. Svetek. Prišel je v Gorico že zopet pek Valentinčič in mesar Slamič, obeta se dohod pošte in železnica bo mogla tudi kmalu začeti voziti od Volčjedrage dalje do mesta. In tako se obeta, da bo štela Gorica kmalu nekaj več ljudi kakor so jih pustili Italijani v mestu. Železniška mostova čez Sočo pri Solkanu in pri barki sta močno poškodovana. Prvi je prebit na sredi; treba bo torej dosti dela tu,

da pride do redne železniške zveze z Gorico, drugi most, pri barki, je izgubil celo kolono proti Ločniku. Tudi tukaj bo treba dela za zvezo s Krminom. Na brajdi nasproti Rezberga so imeli Italijani jako lepo pokopališče; tudi na posestvu župana v Štandrežu Lutmana je pokopališče. V Vrtojbi je doživela neka žena velik strah. Prišla je domov. Kar naenkrat se pojavila pred njo dva vojaka, pa ne naša, ampak italijanska. Rečica je mislila, da ni resnična vest, da so odšli Italijani iz goriske okolice. Vojaka sta jo prijazno ogovorila in povedala, da nista sama, ampak da jih je dvesto. Prilezli so počasi iz rovov in se udali poklicanim našim vojakom.

Lepi cerkvi v Štandrežu je odrezana glava, vsa fasada je odtrgana. Tudi lepe vasi onstran Soče so grozovito trpele. Od nekaterih je ostalo le še nekoliko razpokanih zadov. Moša kaže še veliko opustošenje, Kopriva pa je ostala skoro cela. Skoro na vsaki hiši je rdeči križ. Kopriva je bila vojaška bolnica. V Krminu so slavili Italijani svoje zmage. V Krminu odpravljajo usiljena italijanska imena ulic »Via Battisti« in »Via Oberdank« in okrasili so spomenik cesarja Maksimilijana. Prebivalstvo je ostalo po večini doma. Irredentisti, ki so tekli z italijansko armado, so razgali svoje hiše. V Krminu so Italijani podskali v vagonih prebivalstvo, katero so pogнали iz Gorice in okolice, ali mnogim se je posrečilo, da so se odtegnili železnici in se sedaj vračajo domov. O Brdih se poroča, da niso bila prizadeta pri italijanskem umiku.

Od lahke granate ranjen v obe nogi je bil 27. preteklega mesca 16 let stari Jakob Vončina, sin posestnika iz Lokovca št. 203, ki je šel po cesti domov s polja, kjer je bil delal. Iz neke vojaške bolnišnice so ga pripeljali v civilno ljubljansko bolnišnico v nadaljnje zdravljenje.

Umrli so v Otaležu na Goriškem begunci: Marija Hvala iz Lokovca št. 68 Roza Gorjup iz Kala (Lipica) št. 191, Štefan Gorjup iz Kala (Lipnica) št. 197. N. v m. p.

Hvaležni begunci. Ga. R. Ivanšek je zbrala med begunci v Dobovi ob Savi za štiri črne svete maše po pokojnem gospodu dr. E. Kreku, ki se bodo opravile v Dobovi.

Zahvala. Iskreno se zahvaljujemo g. županu iz Opatjegasela za njegov obisk begunci iz Vysoko Myto na Češkem.

V vojaški bolnišnici v Idriji.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Tužen prizor se ti nudi, ko vstopiš v veliko prostorno dvorano pa je v štirih vrstah postelja poleg postelje, na njih pa leže večinoma le mladi ljudje. Različne so rane in različno jih prenašajo. Večinoma molče, le na stisnjenih ustnicah in bolesterem obrazu in kalnih očeh spoznaš, da veliko trpe. Nekatere bolečina premaga, da bolj potihoma vzdihne, drugi ne more drugače, da išče duška svoji stiski in glasno zastoeče. Če pa kateri bolni trajno na glas vzdihuje, so pa sploh bolni tovariši na njega nevoljni, češ, kaj kriči, ko si s tem nič ne pomaga. Je-li to vojak-junak, ki stoče kakor ženska? Le če se mu blede, tedaj sam ne ve zase, ga sem pa tja kateri sočutno pogleda, drugi si pa najbrž misli, srečen ti, ki vsaj ne čutiš. Pa to je le prve tri ali štiri dni po operaciji ali prvi obvezi. Potem bolečine prenehajo in po celi sobi je mir, le strežnik ali strežnica gre sem pa tja, da temu ali onemu kaj postreže. Težkoča je, ker je toliko narodov. Tu leži Rumun poleg Čeha, Oger pri Nemcu, Hrvat ima tovariša Italijana itd. Šele ko so bolj v stalno bolnišnico došli, je mogoče se ozirati na narodnosti. Zato se čutijo nekako zapuščene in silno se veselje, če jih obiščeš in z njimi v njih jeziku malo pokramljaš. Takoj se jim srce odpre, razjasni obraz in zaiskre oči, ko zamore nekateri šele čez teden dni govoriti v materinem jeziku. Za vsako postrežbo ti je hvaležen. Roko ima prestreljeno, rad bi kaj sporočil svojim, a ne more Pa mu preskrbiš dopisnico in v njegovem imenu pišeš domačim. Razjokal se je Italijan, ko sem mu spisan karto še enkrat prebral, kako cordialmente pozdravlja svojo ženo in bambine (otroke). Ne povpraša, kako je sedaj na vojski, le eden me je dosedaj vprašal, kje so se ustavili Italijani, koliko je uletih in ranjenih in vendar sem že čez 50 Italijanov prevedel ali jim kako drugače postregel. Ako me Nemci vprašajo, kako je kaj, kje so že naši na jugu in imenujem Udine vzete, sedaj gredo proti široki reki Tagliamento, takrat jim ti dve imeni vzdigneta glave in prisluškujejo, da bi kaj ujeli o vojni. Najbrže je Italijane sram povpraševati po njihovem porazu, sam pa nočem pri njih o tem govoriti. — Vprašaj pa katerega naših, kje je bil ranjen, kako je bilo, ti je pripravljen, na dolgo in široko opisovati ves položaj. Bošnjak-velikan-otrok ti ves navdušen pravi, kako je rane dobil. Že je mislil, da so se udali, kar italijanski mladi tenente — častnik — vrže proti njemu ročno granato.

Oplazilo ga je, da je omahnil, a imel še toliko moči, da ga je pučal, preden se je zgrudil. Oni je že davno pokopan, a Hrvat pa še kreveti po svetu. Fala Bogu! — Pušiš li? ga vprašam. A pušim, a nama duhana. Vtaknem mu cigareto v usta, sams ne more, ker je ves povezan, prižgem, parkrat je potegnil in že je vsa glava v dimu. »No sada puši, kao turški sultan!« Rad bi se na glas zasmejal, a ust odpreti ne sme, kako bi cigareto, iz ust padlo, zopet vtaknil, ko ni roka prosta, a z očmi pove, kako je revež za nekaj trenutkov pozabil na svoje bolečine. — Poljak je zamišljen, to po gleda predse, za tovariše se ne zmeni, a ko mu poveš ali zapišeš: »Ježce Polska ni propadla,« takrat oživi, takoj nadaljuje, ni se propadla in ne bo, četudi mi umrjem, pridejo drugi za nami, Poljska bude ostala. In vseh Poljakov glave v sobi se dvignejo in pritrjujejo. Malokateri narod je tako navezan na svojo domovino. Mu ponudiš cigareto, da bode »kuril,« ti prav iz srca zakliče »ženknji« in poljubi roko. — Čeh se zaveda svoje omike, prezirljivo gleda druge, a prijazen in vesel te je, če malo »mluviš« z njim. Povpraša, če še venku prši (dežuje), a za njega v sobi je »velmi pékné«. Ga vprašaš, kaj je doma in reče rolnik (kmet) in se pošališ z njim »rolnikova pluhem, ti pa šabljenkom«, zato si ranjen, se veselo zasmeje. Odhaja, počemu ti še zakliče »denkuji pane fararg« in za teboj še gleda, ko si že pri tretjem bolniku. — Slovák se vzradosti, ko zapazi, da omikan človek z njim po domače občuje. Pozna se mu, da je doma zanezmarjen in nima svojih šol. Reče, da je Slovák, a Madžar. Saj so ga učili, da je le Ogrska njegova domovina, in zelo se razveseli, če zamore tudi on »pokuriti« cigareto, kakor drugi v sobi. Čuti, da je zaostal, osamljen, sedaj je nekako drugim enak. — Rutenci so blage duše, a bolj plašljive narave, ždi sam zase, ožnost je razlita po njegovem obrazu. Ne smeš ga spomniti na »črno rilo (njivo) razorano«, takoj ima solze v očeh, pa če mu zatrdiš, da se je ves rutenski narod hrabro vojskoval, da bo imel boljše bodočnost, morda samostojnost in ne bo več tako odvisen od Poljakov, tedaj oživi, bistro te gleda v oči in željno pričakuje, da mu še kaj poveš. — In tako gre po vrsti. Včasih jih je 500, tudi 700 v šestih bolnišnicah. Koliko tolažbe človek prinese tem revežem. Čez postrežbo in hrano se ne pritožujejo, le tobakarjem je hudo, če kateri dan izostane običajnih pet cigaret. Kateri potroži: na jutro sem jih dobil, dopoldne sem že vse skadil, a sedaj po kosilu bi se tako prilegla, pa je ni. Celo Italijani so zelo zadovoljni, pravijo, da niso mislili, dobiti pri sovražniku tako snažne postelje, tako svetlih in visokih sob, pa take postrežbe, ko se nič izjeme ne dela med domačini in tujci. Najraje slišijo, da bode »fra pocco pace«, da bode kmalu mir, oni ozdrave in se podajo k svoji družini. »Cosi sial« Bog Vas usliši, da bi bilo to kmalu. — Ne smem pozabiti tudi ciganov. Ni jih sicer veliko, a takoj ga spoznaš po njegovem obrazu in po očeh, ki plašno begajo naokoli. Je težko ranjen, glasno ječi in stoče. Čudno. Tako utrjen, vedno na prostem, celo pozimi razgaljen, pa ne dobi nahoda, bi človek mislil, tega ne boli, naj mu celo nogo žagajo brez omočice. Pa je skoraj med vsem in najbolj občutljiv, se ne zna premagati in mirno prenašati muke. Tovariši so menda že tega navajeni. Nekateri izrazi: Kaj hočete, cigan je, ni junak, in ko so na družega hudi, če le preevč nemira dela, ciganu pa le prizanešajo. »Cigan je cigan, pustimo ga v miru, naj stoče.« Mu kaj prigovarjaš, ne boš dosti opravil, le ko mu cigareto pokažeš in v roko podaš, neha in le gleda, kedaj se mu tudi prižge. Redko dobiš Rusa-Moškala. Se je kaj pohabil ali kako zbolel pri delavskem oddelku. Neverno gleda katoliškega duhovnika, ki ga prej še ni videl, a potolaži se tudi on, ko dobi enako drugim cigareto. Hujši tobakarji vprašajo tudi za smodko. Mu podaš viržinsko-brazilko, je ves srečen, takoj jo prižge in nekako škodonosno gleda na druge, ki imajo le kratke svalčice v ustih. Sploh si s pohodom vse razveselil, ko zapuščas dvorano, ti v vseh mogočih jezikih naše Avstrije kličejo: Hvala vam, gospod, pridite kmalu zopet na obisk. Ko pri vratih še enkrat pogledaš po dvorani in vidiš, kako se kadi, meni, da zapuščas cerkev, kjer je bila ravnokar maša z leviti.

IZ IDRIJE.

Tudi pri nas so se vije italijanski častniki pritoževali, da morajo peš korakati na odločeno mesto. Italija je bolj gostoljubno dela z vjetniki kakor Avstrija, a takoj se jih je ugnalo. Vidite gospodje, samo v Idriji je 200 velikih avto, zraven še kolone Rdečega križa, vse to je za prevažanje do fronte in v zaledje. Mi smo na vse pripravljeni, Avstrija vse preмага, a sedaj vas je kar naenkrat v tolikem številu narastlo, da pri najboljši volji ne zmagamo. Takoj so umolknil in noben se ni več pritožil, če tudi so hodili iz Kobarida do Idrije 3 dni po blatu, vodi in v deževju, kakor le pri nas dežuje. Saj je statistično dokazano, da v idrijskih hribih največ vode pade v Avstriji in ravno

te dni je deževalo ne za kako poskušajo, temveč za res, kakor le pri nas zna. Ob cestah so srečavali naše vojake delavskega oddelka, vse polno delavnih rok, ki so popravljali izvoženo cesto. Per bacho! ima naša sosednja še veliko vojakov, na fronti kakor listja in trave, tu bi si lahko z vjetniki pomagala, pa domači ljudje delajo! Lakota najboljši kuhar, tu so radi jedli črn kruh, še prosil me je ako ga sme kaj seboj vzeti in na moje dovoljenje ga je dober kos odrezal in pobasal v žep.

Glavna skušnja „Südmärke“.

se je vršila dne 28. oktobra v Gradcu. — Predsednik posl. Dobernig je v svojem govoru slavil Nemčijo, kateri se je zahvaliti, da je Avstrija v vojni obstala. Dokler bodo v Avstriji živeli možati Nemci, tako dolgo bo morala država vztrajati v zvezi z Nemčijo. Zdi se, da merodajni krogi tega ne uvidevajo. Notranje politike se ne bo dalo odločiti na parlamentarnih tleh. Bližamo se hudim časom. Jugoslovansko vprašanje je na mah stopilo pred nas. Na jugu se kažejo pojavi, ki presegajo vse, kar se je odigravalo poprej. Jugoslovanski poslanci in jugoslovansko časopisje govore, neovirano od oblasti tako, da se je treba zamisliti. Nasprotnik ne pozna nobenega usmiljenja. — Tudi mi moramo proti njemu ostro nastopiti. »Südmärke« bo nadaljevala svoje delo, kakor ji to zaupajo dolžnost in ljubezen do nemškega naroda. Poslanec Dobernig je nato obširno poročal o kolonizacijskem delovanju »Südmärke«, ki si je v to svrhu pridobila posebno strokovnjaka, potovalnega učitelja Amana, ter je končno razpravljala o ustanovitvi posebne zemljiške (t. e. kolonizacijske) banke. Povedal je tudi, da je »Südmärke« nabrala četr milijona kron za ustanavljanje vojaških domov, ki jih bo seveda ustanovila na slovenskem ozemlju. Potovalni učitelj Hoyer je poročal o političnem položaju avstrijskih Nemcev, potovalni učitelj Aman o kolonizaciji v Sloven- skih gorah, kjer da dela slovansko odeduštvo z zemljišči nemškim prizadevanjem mnogo težko.

IZ DRŽAVNEGA ZBORA.

Proračunski odsek.

Za učitelje 70 milijonov.

Dunaj, 7. novembra. (K. u.) Proračunski odsek je rešil proračun v generalni debati in je prešel v specialno debato o postavkah finančnega ministrstva. Govorilo je več govornikov. Nato je bila podrobna debata odgojena. V razpravo je prišlo poročilo pododseka glede nakazil učiteljem. Poslanec Teufel je predložil v imenu pododseka predlog, na podlagi katerega se vlada pooblašča, da dá na razpolago deželni zastopni 70 milijonov za enkratno podporo učiteljem, brez ozira na plačo in na dosedanje draginjske doklade. Višina zneska, ki naj se nakáže posameznim deželam, naj se izmeri po številu oseb. Poslanec dr. Korošec je predlagal, naj se ta znesek zviša na 100 milijonov kron. Finančni minister baron dr. Wimmer je izjavil, da je pripravljen zvišati tozadevne izdatke na 70 milijonov kron. Nikakor pa ne more tega zneska prekoračiti. Pri glasovanju je bil sprejet predlog pododseka s 25 proti 10 glasovom. Naučni minister dr. pl. Cwiklinski in poslanec Heilingner sta se zahvalila vladi za dobrohotnost nasproti učitelstvu. Za poročevalca v zbornici je bil izvoljen poslanec Teufel.

Doklade državnim uradnikom.

Dunaj, 7. novembra. Odsek za državne nastavljenice je razpravljal o enkratni dokladi za državne uradnike. In sicer bi znašala ta doklada za državne uradnike in državne učne moči, ki so uvrščeni v kak- činovni razred:

Pri letni plači od 14.000 do všteti 18.000 K v posameznih razredih 600, 920, 1030, 1140, 1250 K.
Pri letni plači od 6400 do všteti 10.000 K 380, 590, 700, 810, 920 K.
Pri letni plači od 4800 do všteti 6400 K 370, 570, 680, 790, 900 K.
Pri letni plači od 3600 K do všteti 4800 K 350, 470, 560, 650, 740 K.
Pri letni plači od 2800 K do všteti 3600 K 300, 380, 470, 560, 650 K.
Pri letni plači od 2200 K do všteti 2800 K 250, 320, 410, 500, 590 K.
Pri letni plači od 1600 K do všteti 2200 K 180, 260, 350, 440, 530 K.
Za praktikante, suplente, pisarniške uradnike, poduradnike, sluge moškega in ženskega spola znašajo enkratne doklade 180, 230, 280, 330, 380 K.
Avskultanti, ki dobivajo plačo uradnikov 10. činovnega razreda, dobe enake doklade kot uradniki tega razreda.
Asistenti na visokih šolah 180, 260, 350, 440, 530 K.
Vlada je pripravljena dati delavcem vseh kategorij, ki se nahajajo šest mesecev v službi, 180, 230, 280, 330, 380 K.

Za vpokojene državne uradnike kak- kega činovnega razreda znašajo doklade do všteti 1000 K pokojnine 100 K, od 1000 do 2000 K 120 K in nad 2000 K do 9440 K 126 K.

Za vdove po državnih uradnikih z vdovsko pokojnino do 1000 K 80 K, čez 1000 K do 2000 K 96 K, od 2000 do 6000 kron 114 K.

Za poduradnike v pokoju 100 K, za vdove po poduradnikih 80 K, za vpokojene delavce 80 K, za njihove vdove 60 K, za zakonske sirote po državnih uradnikih kakkega činovnega razreda 60 K, za sirote brez očetov 40 K, za sirote po delavcih in slugah 40 K, za sirote brez očeta 30 K, za osebe, ki živijo milostni dar do 1200 K 30 kron.

Imunitetni odsek.

Dunaj, 7. novembra. Imunitetni odsek je danes zboroval. Ker je bil poročevalec dr. Stransky zadržan, se je odsek zopet odgodil za teden. Poljaki drže trdno s slovanskimi strankami. — Dr. Stranskyjev predlog bo gotovo dobil v odseku večino.

Knjževnosti.

»Čas«. Znanstvena revija »Leonove družbe«, Ljubljana, 1917. XI. letnik. Zvezek 6. Vsebine: Članki: Dr. F. Grivec, Vladimir Sergejevič Solovjev. I. Življenje in osebnost VI. Solovjeva. II. Prerok cerkvenega edinstva. Dr. Jos. Srebrnik, Absolutizem in Cerkev. Dr. A. Pavlica, Verske, socialne in politične naloge po vojski. P. St. Škrabec, V sporazumljenju. — Obzor- nik: Kultura. Dokumenti iz svetovne vojske. (A. U.) Avstrijski problem. (A. U.) Filozofija: Filozofija vojske. A. Krzyżanowski, Wojna i pokój. (F. G.) Zgodovina: O Rusin. St. Smolke, Die reussische Welt. (F. G.) Literatura: I. Grafenauer, Kratka zgodovina slovenskega slovstva. (—n—) Zapiski: Preprij za ritem in metrum. (Dr. A. Pavlica.) Dva prevoda (—ita—). Fr. Kovačič, Sv. Areh na Pohorju. Ut omnes unum sint. Yves de Querdec, Pisma seoskoga župnika. Joergensen, Moje naziranje o svijetu. Stražar s Jadrana, Naš feminizam. Glasnik »Leonove družbe«. — »Čas« izhaja kot dvomesečnik. List je ena izmed rednih letnih publikacij »Leonove družbe«. Letnina za »Čas« in druge publikacije L. D. znaša 6 K. Pošilja naj se na naslov: »Leonova družba« v Ljubljani. Uprava »Leonove družbe«, Ljubljana, Katoliška bukvarna (stolno župnišče) I. nadstropje (oddelek za učila).

Boji na zahodu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. nov. Veliki glavni stan: Na Flanderskem so se včeraj srdito bojevali. Po silnem bobnešem ognju zgodaj zjutraj so angleške divizije napadle od Poelkapelle do železnice Ypern-Roulers in proti višinam Becelaere in Gheluvelt. Severno od Passchendaele se je napad izjalovil v našem obrambnem ognju. V Passchendaele je sovražnik udrl. V trdovratni borbi mu je bil zopet iztrgan vzhodni del vasi. Proti poldnev- ju je sovražnik poslal nove čete v boj. Predorno točko pri Passchendaele so mogli krajevno razširiti. Naša postojanka poteka ob vzhodnem robu vasi.

Z močnimi silami izvedeni napad proti višinam Becelaere in Gheluvelt se je razbil večinoma že pred našimi črtami. Vdrlega sovražnika smo v boju mo- ža z možem premagali. Učinkovanje našega uničujočega ognja je zadržalo poznejše napade. Na bojišču je trajal močan artiljerijski ogenj do pozne noči.

Pri drugih armadah zapadne fronte je na mnogih mestih oživel artiljerijski ogenj in postal posebno silovit na vzhodnem bregu Moze in v Sundgau.

Ludendorff.

Francosko uradno poročilo.

6. novembra popoldne. V Belgiji spopadi med poizvedovalnimi stražami. Večkrat smo napadli nemške čete in ugrabili posebno južno od Saint-Quentina in zahodno od Auberive ujet- niki. Sovražni napad na našo malo postojanko zapadno od gore Cornillet se je izjalovil. Na desnem bregu Moze je bil topovski ogenj v nekaterih odsekih precej živahen. Na ostali fronti je bilo ponoči mirno.

Francoske jeremijade.

Bern, 6. novembra. (K. u.) »Matin«: Italijani morajo, da rešijo Benecanske, brezpogojno držati Tilment. »Petit Parisien«: Položaj je izredno opasen, zahteva hladnokrvnost, katere sporazum ne sme izgubiti, dasi se še morebiti italijanski umik razširi. Vpad je zavezniške preseve- til, dasi bi ga bilo lahko zabranili. Hinden- burgov vojaško politični manevar se mora preprečiti, dokler se preveč ne razširi.

Bolgarija v vojski.

Bolgarsko uradno poročilo.

Sofija, 7. novembra. (K. u.) Na celi macedonski fronti slabotno streljanje. Pri Morihovu in ob Strumi smo prepodli so- vražne poizvedovalne čete in pri tem ugrabili ujetnike. V Dobrudži manjši boji.

Vojni cilji Bolgarije.

Sofija, 7. novembra. V zadnji seji so- branja je ministrski predsednik Rado- slavov pri razpravi o vojnih ciljih Bol- garije s posebnim povdarkom na Do- budžki med burnim odobravanjem iz- javil: »Da odstranim vsak dvom, izjav- ljam slovesno, da bodo vsa ozemlja, kjer je tekla bolgarska kri, pripadala Bolgariji.«

Amerika.

Kongres južnoameriških republik.

London, 7. novembra. (K. u.) »Daily Chronicle« poroča: Mehikanska vlada bo imenovala zastopnike za kongres ro- manskih držav Amerike, ki bo sličen ja- nuarja v Buenos Aires, da se posvetuje o skupnem nastopu južnoameriških re- publik in o politiki, ki naj bi jo vodili napram evropski vojski. Mehika bo v zaupnem poslanstvu poslala zastopnike na Angleško, Francosko in v Italijo.

Na morju.

Ameriški prevozni parnik torpediran.

Washington, 7. novembra. (K. u.) Ameriški prevozni parnik »Finland« (12.760 ton) je bil na povratku v Ameri- ko torpediran, vendar le malo poško- dovan. Posrečilo se mu je, da je z lastno silo dosegel neko tuje пристanišče.

Podmorska vojska.

Berlin, 7. novembra. (K. u.) Wolffov urad poroča: V zapornem ozemlju okoli Angleške so vnovič potopili 13.000 ton.

Petrograd pred novimi boji.

Petrograd, 7. novembra. (K. u.) Agen- tura poroča, da se je sinoči spor med ge- neralnim štabom petrograjskega vojaškega okraja in med revolucionarno - vojaškim odborom delavskega in vojaškega sveta znatno poostiril. Od obeh strani na podla- gi ojačite demokratičnih elementov v ge- neralnem štabu uvedeni razgovori so bili popoldne prekinjeni, ker je odbor dobil poročilo, da je petrograjski vojaški guver- ner tekom noči poklical čete v okolico glavnega mesta, posebno v Petrov dvor, Pavlovsk in Carskoje Selo. Z ozirom na to dejstvo je odbor ukazal svojim četam, naj ne ubogajo vlade. Položaj se je po- ostril tudi vsled tega, ker je Kerenski prepovedal tri maksimalistične liste in dva lista desnice. Proti 5. uri so oblasti ukazale eporušiti mostove med delavskim predmestjem in med središčem glavnega mesta in so tako popolnoma ustavile promet cestne železnice. Mesto stražijo vladni zveste čete.

Črnomorsko brodogradnja — ukrajinsko bro- dogradnja.

Stockholm, 7. novembra. (K. u.) Ukra- jinsko vojni odbor je bil od osrednjega brodogradnega odbora brzogovorno obveščen, da se je črnomorsko brodogradnje proglasilo za ukrajinsko brodogradnje in da je na vseh parnikih, križarkah in torpedovkah raz- obežena ukrajinska zastava.

Dnevne novice.

— **Ponovno Najvišje pohvalno priznanje** je dobil podpolkovnik Jernej Andrejka plem. Livnograd, vojaški vodja industrijskih obratov. Pisatelju knjige »Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini« naše iskrene častitke!

+ **Odlikovanja.** V drugič je dobil ponovna Najvišje pohvalno priznanje z meči nadporočnik 3. pion. baona Karel Kolarič. — Najvišje pohvalno priznanje z meči je dobil poročnik 2. bos. herc. p. Ivan Janc. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 7. pp. Franc Alič in stotnik mont. skladišča št. 3 Rudolf Grablovič. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: dr. Anton Mihelič, pri rez. boln. štev. 3 v Gradcu, topniška nadoficijala Karel Knavs in Franc Cernik. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil nadporočnik računovodja 17. pp. Franc Mužinič. — Zlato hrabrostno svetinjo je dobil pešec 17. pp. Križnar Pavel. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil praporščak 3. sap. baona Kober Rudolf.

— **Mrtvaško opravilo po rajnem dr. Kreku** je bilo tudi na Breznici na Gorenjskem. Navzočen je bil občinski odbor z županom na čelu, šolska mladina ter mnogo vernega ljudstva.

+ **Zborovanje čeških katoliških žurnalstov.** V katoliškem domu v Olomucu se je vršilo dne 2. t. m. zborovanje čeških katoliških časnikarjev. Tozadevni sklepi bodo objavljeni.

— **V gostilni zabodena domača hči.** Iz Sostrega pri Ljubljani poročajo: Dne 7. novembra zvečer okrog 9. ure je v gostilni pri Franzevih v Sostrem zabodel nek vojak domačo hčer Jero Porenčt a dvakrat v prsa z bajonetom. Zgrudila se je takoj na tla in bila v par minutah mrtva.

— **Utoplenko** so potegnili dne 4. t. m. iz Krke na Otoku pri Šocijanu. Kdo je utopenka, se do sedaj še ni moglo dognati; je dekle, stara blizu do 40 let, oblečena v čedno temno obleko, rjavo jopo in črn predpasnik. Znakov kake nasilnosti ni bilo nikjer spoznati. Truplo še ni bilo moglo biti dolgo časa v vodi.

— **Utonil je na Bukovici pri Škofji Loki** v narasli Sori nek nemški oficir: ogrski vojak pa je izvršil samoumor.

— **Umrli je v Vremenu pri Divači g. Andrej Magajna,** star 75 let.

— **Smrtna kosa.** Umrli je v Splitu senior »Pavlinovič«, duhovnik M. Jurjevič. — Umrli je v Pragi duhovnik, svetovni potovalec Alojzij Svojski, star 42 let. — V vojaški bolnišnici v Divači je umrl okrajni sodnik v Senožcah Anton vitez Pantz. Na cesti pri Divači ga je podrl kolesar. Nezvestnega so prepeljali v vojaško bolnišnico v Divači, kjer je umrl. — Umrli je v Gradcu krojaški mojster Jožef Kočevar, star 71 let.

— **Umrli je dne 31. oktobra t. l. Frančeska širič,** rojena Šafarič pri Sv. Juriju ob Ščavnici, stara 69 let, zapustivši dva sina, ki sta od začetka vojne na bojnem polju, in hčer, katera gospodari doma na posestvu v občini Čagoni.

— **Za župana mesta Zagreb** bo izvoljen prof. dr. Škulj.

Darovi.

— **Darove** naj izvolijo cenj. naročniki pošiljati, kolikor največ mogoče, naravnost na dotična mesta, kamor spadajo. Izkaze o darovih priobčujejo zadevni odbori oziroma nabiralna mesta.

Mesto venca na krsto t. dr. Kreka je poslal za oslepele vojake g. dr. Ant. Lampret z Reke 50 K.

Za spomenik dr. Ev. Kreka so poslali našemu upravništvu Vladimir Kulič iz Šibenika 30 K, vojni kurat Erzin 15 K (»Dobrodelnost« tudi 15 K). Čast. gosp. župnik Lavrič na Breznici 50 K.

Ljubljanske novice.

Ij **Današnji koncert operne pevke Klare Musil** v deželno gledališču bo vsekakor eden največjih glasbenih dogodkov v letošnji sezoni. V drugih mestih je ta slavljena pevka na splošno željo občinstva priredila po prvem koncertu še več koncertov, ki so bili vsi hipoma razprodani in je časopisje izražalo občinstvo. V Ljubljani more prirediti žalo željo, naj kmalu zopet pride očarat samo današnji koncert, ker jo vežejo že drugod obveznosti. Kdor hoče čuti res nekaj umetniško popolnega in izrednega, naj pride danes ob pol 9. uri zvečer v deželno gledališče.

Ij **Odlikovanja.** Gospodom: odvetniku dr. Josipu Azman, veletrgovcu Ivanu Krisper, cesarskemu svetniku in tvornemu zalagatelju Janezu Mathian, in tovarnarju Emilu Tönnies je bilo po-

deljeno častno znamenje II. razreda z vojno dekoracijo za zasluge pri Rdečem križu, in obema komptuaristinjam gospodičnima Gabrijeli Stopar in Erni Škof v Ljubljani pa bronasto častno znamenje z vojno dekoracijo za zasluge pri Rdečem križu.

Ij **Po smrti odlikovan.** Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil pred sovražnikom padli stotnik 28. polj. havb. p. Milan Zenko.

Ij **Šolski pouk na realki** se prične v ponedeljek, dne 12. t. m.

Ij **Zadružna centrala** v Ljubljani posluje odsej v svoji lastni hiši Miklošičeva cesta št. 8, I. nadstropje, nasproti hotela »Union«.

Ij **Na I. in II. državni gimnaziji** se prične zopet redni pouk v poslopu I. drž. gimnazije v ponedeljek, 12. novembra, in sicer za učence II. drž. gimn. dopoldan, za učence I. drž. gimn. pa popoldan.

Ij **Mestra hranilnica ljubljanska** naznanja svojim vlagateljem, da lahko pri njej podpisajo pravkar razpisano VII. avstrijsko vojno posojilo. Domovina kliče na branik, morda zadnjič! Sovražnikom je treba pokazati, da je gospodarska moč naše monarhije do danes neoslabljena in zato pričakujemo, da bodo naši vlagatelji napram domovini, ki potrebuje novih sredstev do končne zmage, storili v isti meri svojo dolžnost kot dosedaj.

Ij **Koncert Zlatko Balokoviča** v Ljubljani. Zlatko Baloković je, dasi mlad, velik umetnik in največji jugoslovanski goslar pri Hrvatih, Slovencih, Srbih in Bolgarih, virtuoz prve vrste. V par letih pred izbruhom vojne, dovršivši mojstrsko šolo ševčikovo na Dunaju, je v Avstriji, Nemčiji, Rusiji in povsod drugod, kjer je v nad 100 koncertih koncertiral, dosegel neoporečno velike triumfe. S svojo divno igro družeto največjo milino, s krepko močestvijo v zdravem, polnem tonu je dosegel resno občudovanje na Dunaju, v Berlinu, v Moskvi, v Petrogradu in drugod. Danes bi bil že prepotoval celo Evropo in Ameriko, da bi ne bilo vojne. Baloković je ljubljencem svojega učitelja mojstra ševčika, in ta je na svojega učenca tako ponosen, da je iz ljubvezi do »svojega Zlatkote«, kakor ga nazivlja, z učenecem potoval z Dunaja v Berlin in v Zagreb, samo da prisostvuje triumfu Zlatkote. Vsi Jugoslovani moramo biti ponosni in veseli, da imamo med svojimi umetniki takega mojstra, kakršnega nam stoletja niso rodila. Hrvati še posebno s ponosom ljubijo in cenijo Zlatkoto tako, da je lani hrvatska vlada, ki rada podpira hrvatske umetnike, kupila izredno lepe, dragocene stare gosli za 25 tisoč kron in jih je Balokoviću podarila kot »narodni dar« Hrvatov. Na te gosli bo Zlatko igral v svojem koncertu v Ljubljani v ponedeljek, 12. novembra, v dvorani Uniona.

Ij **Nesrča z ročno granato.** Rakar Jožef, 65 let stari čevljar na Tržaški cesti 14 je bil našel na Dolenjski cesti ročno granato. Nevede kaj je, jo je nesel vesel domov, ker ima lesen ročaj, da bi mu zalegla kot kurivo. Vrgel jo je danes okoli 9. uri v štedilnik, nakar je s silnim pokom eksplodirala ter mu razmesarila sredinec na desni roki. Previdnost je mati modrosti!

Padel je na bojišču pri Sv. Luciji Vlado Šesek, c. kr. rez. poročnik pri nekem inf. polku.

Peslovne ure Zavoda za pospeševanje obrti so od 12. novembra t. l. naprej od 8. zjutraj do 2 popoldne.

Ij **79. občni zbor trgovskega bolniškega in podpornega društva** v Ljubljani se vrši v sredo, dne 21. novembra, ob pol 8. uri v sejni dvorani mestnega amagistrata. Več o tem glej med današnjim ioglas.

Ij **Načelnštvo »Društva tobačnih trafikantov za Kranjsko«** v Ljubljani vladno vabi vse cenjene člane in tudi nečlane gg. trafikante in trafikantke v Ljubljani na zelo važen sestanek vseh ljubljanskih trafikantov, ki se vrši v nedeljo, dne 11. t. m. ob 2. uri popoldne v posebni sobi restavracije »Novi Svet«, Marije Terezije cesta. Zaradi važnosti tega pogovora se vsi cenjeni gg. trafikanti in trafikantke v lastnem interesu prosijo, da se zanesljivo in v obilnem številu udeležijo tega sestanka. — Odbor.

Ij **Umrli je na Opekarski cesti št. 4** učitelj a Pavla Gmajner.

Ij **Poročil se je** gosp. Konstantin Rajič iz Zagreba z gđ. Anico Sever iz Ljubljane.

Ij **Z nožem ga je sunil.** V nedeljo zvečer je v Anžičevi gostilni na Poljanski cesti več fantov pilo. Ko je vino močno zašlo v lase 19letnemu tovarniškemu delavcu Pavlu Strgulcu, je pričel razgrajati po gostilni ter izzivati. Drugi, med njimi Friderik Švigelj, 19 let stari zavičaj na državni železnici, so ga prosili, naj miruje, a Strgulc je potegnil nož ter Švigelja zabodel zadaj v glavo. K sreči ga je mada le lahko ranil.

Ij **Kostanj.** Kostanj se brani za zimo tako: najprej se olup in olupljen se shrani na suhem prostoru, kjer se posuši. Tak

kostanj se potem skuha kakor fižol in je prav užiten.

Ij **Opazja se,** da stranke, ki odhajajo ali se preselijo iz Ljubljane, ne vrnejo izkaznic, ki jih imajo za ubožno prehrano mestne aprovizacije. Opominjamo vse udeležnike ubožne prehrane, naj izkaznice vrnejo, kadar zapustijo ljubljanski okoliš, drugače se bo moralo proti njim sodnijsko postopati.

Ij **Deželne zadruge izdelovalcev sodavice na Kranjskem** občni zbor dne 31. oktobra 1917 izvolil je načelnikom g. Bolte Gašperja, njega namestnikom g. Kircher Ivana, odbornikom gg.: Burger, Pirnat, Kuralt, Kunčič Šimen, Režen, namestniki: Rožmanc, Klun, More Emil, odposlancema k Zadružni Zvezi gg. Bolte, namestnik g. Kircher, računskima pregledovalcema gg. Fajdiga in Hočevnar.

Ij **Sveža repa na rumene C izkaznice št. 1 do 240.** Stranke z rumenimi izkaznicami, zaznamovanimi s črko C, št. 1 do 240 prejmejo svežo repo v petek, dne 9. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Red je ta-le: od 2. do 3. št. 1 do 80, od 3. do 4. ure št. 81 do 160, od 4. do 5. ure št. 161 do 240. Vsaka oseba dobi 10 kg., kilogram stane 10 vin. Pripravite vreče.

Ij **Vprašalne pole za premož** se bodo oddajale pri vseh krušnih komisijah v soboto, dne 10. t. m. Vprašalne pole morajo predložiti gg. hišni gospodarji ali pa kake druge osebe, katerim je treba v to svrhu izročiti hišno legitimacijo. Od strank samih, ki ne predložijo hišne legitimacije, se vprašalnih pol za premož ne bode sprejemalo.

Ij **Krušne komisije** bodo uradovale v petek in soboto od 8. do 1. ure popoldne. Izdajale se bodo sledeče izkaznice: V petek, dne 9. novembra, izkaznice za kruh in maščobo; v soboto, dne 10. novembra, izkaznice za krompir. Morebitne spremembe za soboto se bodo objavile v listih.

Ij **Moka za stranke.** Strankam se bode oddajala moka v petek in soboto. Na vsako izkaznico se dobi trideset kilograma moke in četrtil kilograma pšeničnega zdroba, in sicer se oddaja: v I. do VI. okraju moka št. 1, kg po 98 vin., v VII. do X. okr. moka št. 0, kg po 1 K 18 vin. Kilogram zdroba stane 94 vin. — Moka se prodaja le na izkaznice veljavne za 132 in 133 tedn. Stranke se opozarjajo, naj se ta dva dneva preskrbe moke, ker rso v ponedeljek sedanje izkaznice neveljavne.

Borojevič o italijanskih porazih.

Generalni polkovnik Borojevič je izjavil poročevalcu »Deli Hirlapa«: Na varpšanje, če je morala Italija računati, da se njena bojna črta prebije, je odgovoril: Brezpogojno ob Soči. Vojaški strokovnjaki niso mogli prezreti, da se bo istočasno kakor pri Bovcu in pri Tolminu napadlo tudi na Banjski planoti. Na vprašanje, kakšnim sredstvom da se morajo osrednje velesile zahvaliti, ker so bili Italijani tako strašno premagani, je odgovoril Borojevič: Pred vsem, ker so se italijanskim vojskovodjem njih čete izmuzale iz rok. Italijani so bili prvič izpostavljeni velikopotezni ofenzivi. Brantiti se je vedno težavnejše, kakor napadati. Italijansko poročilo je resnično in krivično, ker očita četam, da so bile slabe in bojazljive. Svojih napak vojskovodje ne smejo odvaliti na vojake.

Ali so bili Italijani na obrambo pripravljeni?

Da! Zelo previdno. Našli smo z betonom dobro zgrajene obrambne postojanke.

Ali se more italijanska armada v doglednem času zopet reorganizirati?

Od vodstva to zavis. Kakršen pastir, taka čreda. Zgodovina uči, da so se poražene armade večkrat hitro zbrale, a za to je potreben velik vojskovodja.

Glede na važnost črte pri Piave in o pomoči italijanskih zaveznikov je odgovoril Borojevič, da še ni tisti čas, ko se more o tem govoriti.

Končno je rekel veliki zmagovalec: Naše čete so sprejele povelje na ofenzivo kot odrešenje. Zelo so želele, da napadejo sovražnika v lastni deželi; navdušena prenašajo težke napore ofenzive.

Po švicarskih poročilih beže Italijani v največjem neredu.

Italijani bodo morali prepustiti Benenke.

V »Echo de Paris« tolaži Italijane Marcel Hutin tako-le: Ljudje, ki pravijo, da to reč poznajo, trde, da morejo Italijani, če zgrade strelske jarke, več časa držati črto pri Piave, a vojaški strokovnjaki so prepričani, da morajo Benetke popustiti, da pripravijo zaveznikom prostor za protinapad.

Naročajte „Slovenca.“

Razna poročila.

Poljsko vprašanje.

Berlin, 7. novembra. (K. u.) K poročilom posameznih listov o rešitvi poljskega vprašanja se z merodajnega mesta izjavlja sledeče: Pogajanja še niso končana in se še nadaljujejo. Kar so prinesli listi o dozdevni rešitvi, sloni na kombinaciji.

Temelji sporazuma se majoje.

Haag, 7. nov. (K. u.) »Nieuwe Courant« piše: Usoda je, kakor se zdi, zagrabila Italijo pri srcu in zadala celemu sporazumu udarec, ki bo zmajal njene temelje.

Gospodarske težave.

VII. vojno posojilo. Pravkar je izšla naredba finančnega ministrstva, s katero so dovoljene podpisovateljem sedmega vojnega posojila posebne pristojbinske olajšave glede najetja hipotekarnih in lombardnih posojil v svrhu podpisa vojnega posojila, slično kot pri prejšnjih vojnih posojilih. — Ako se najame hipotekarno posojilo v ta namen, da se celotni znesek posojila naloži v vojno posojilo, so pod gotovimi pogoji glede založbe vojnih papirjev vse tozadevno potrebne listine, tako zadolžnice, zemljiški izvlečki, prošnje za vknjižbo zastavne pravice i. dr. proste vsake pristojbine! Tudi odpade popolnoma vknjižbena pristojbina, tako da se izvrši vknjižba hipotekarnega posojila, najetega v svrhu podpisa vojnega posojila, popolnoma brezplačno za dolžnika. Oprostitev od pristojbin pa velja tudi za vsa, bodisi delna ali celotna odplačila takih hipotekarnih posojil, ter za to ob teh prilikah izstavljene pobotnice ter izbrisne izjave. — Slična določila veljajo tudi za posojila, ki se najamejo v svrhu podpisa vojnega posojila proti zastavi zadolžnic vojnega posojila, oz. drugih vrednostnih papirjev (lombardna posojila)! Tudi pri takih posojilih so zadolžnice in druge potrebne listine vsake pristojbine prostel! — Pričakovati je, da bodo te izredne ugodnosti, ki jih nudi podpisovateljem vojnega posojila odredba finančnega ministrstva z dne 31. oktobra t. l., vspevobuvalno vplivale na merodajne kroge, t. j. hišne in zemljske posestnike ter lastnike vrednostnih papirjev, da se v čim večjem številu udeležijo podpisovanja vojnega posojila! O natančnejših pogojih, po katerih se dovoljujejo v svrhu podpisa vojnega posojila hipotekarna in lombardna posojila, daje vsa potrebna pojasnila uradno publikirano mesto Kranjske deželne banke v Ljubljani.

Avstroogrška banka nas obvešča, da je za stalno se obrestujoče vrednostne papirje, na katere je do sedaj dovoljevala posojila 75 odstotkov kurzne vrednosti, zvišala tauks v svrhu pospešitve podpisovanja VII. vojnega posojila na 80 odstotkov kurzne vrednosti.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko o porabljanju žita za setev in krmljenje. Množina koruze, ki jo smejo kmetovalci v svojem obratu pridržati in porabiti za pokladanje, se določa s 25 odstotki tiste množine, ki ostane od vse pridelane koruze po odbitku potrebščine za seme. — Od prosa, pridelanega v lastnem obratu, smejo kmetovalci eno tretjino porabiti za seme in pokladanje. — Od sivega graha in figovega fižola, pridelanega v lastnem obratu, smejo kmetovalci največ 50 odstotkov porabiti za seme in pokladanje. — Kolikor se kmetovalci docela ne poslužijo pravic za pokladanje in za seme, so dolžni prodati ostale množine tam imenovanih vrst sadov in krme vojnomu prometnemu zavodu za žito, če ne potrebujejo teh množin za dopolnitev tistih množin, ki jim gredo za človeški užitek po predpisih o uporabljanju. — Pravna opravila, ki nasprotujejo temu zaukazu, so nična.

+ **Deželni odbor kranjski** je pozval vse občine na Kranjskem, naj podpisajo v obilni meri 7. vojno posojilo, da tako izkažejo zahvalo naši junaški armadi, ki je po svojih heroičnih zmagah dosegla, da je vpi v avstranskega sovražnika na Kranjsko popolnoma izključila.

Ij **Zadružna centrala**, ki sedaj posluje na Miklošičevi cesti št. 8 nasproti hotela »Union«, sprejema prijave na VII. avstrijsko vojno posojilo.

— **Promet zasebnih vojnopoštah** zavrtkov na vojnopoštne urade štev. 76, 364, 376, 428, 608, 612 in 624 je ustavljen.

e novice.

Oddelek za odmero begunske podpore pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani uraduje odsej za stranke samo ob sredah od 2. do 5. ure. Dosedanje uradovanje o obohat odpade radi obilice dela. Splošno za stranke v lastnem interesu opozarja, naj se zglašajo pri tem uradu le radi n h prijavi in le v res nujnih slučajih, ker jim bodo itak dostavile plačilne pošti v najkrajšem času.

Poštni urad na južnem kolodvoru v Trstu, ki je bil začasno zaprt, zopet posluje.

Goriška begunka Marija Leban iz Tolmina je dne 6. t. m. umrla v deželni bolnici. Svoj čas je bila nekaj časa pisarniška vajenka v »Dobrodelni pisarni« ter je stanovala na Zaloški cesti 11. Staro 19 let je pobrala neizprosna sušica. N. v m. pl.

Smrt med begunci. Umrl je 74-letni Andrej Dobravec iz Dolja št. 24 pri Tolminu. Njegovi sinovi in hčere so raztreseni na vse strani: v Italiji, Ameriki, na Štajerskem in Češkem, tako da ob smrti ni bilo nikogar pri očetu. N. v m. p.

Vsem Goričanom, ki se hočejo vrniti, bi svetovali, naj si gredo prej ogledat svoje stanovanje ali hišo in naj se prepričajo sami, ali je vrnitev sploh mogoča, sicer znajo priti iz dežja pod kap. Stalna vrnitev je za sedaj radi aprovizacijskih težav nemogoča.

Goriške gostilne in trgovine so vse zaprte. Ulice so prazne in brez življenja.

Kupi se dobro ohranjeno motorno kolo
Ponudbe z navedbo cene, motorjevega sistema in moči na upravo Slovence pod Motor 800.

Več čevljarjskih strojev

s cilindričnim ali ploskvatim šivalom (Cylindermaschine, Flachsteppmaschine) iz druge roke se kupi za večjo delavnico. Ponudbe za dobro ohranjene in ne preveč izrabljene stroje naj se naslovi s podatki, koliko časa da je stroj že rabljen, kje da se nahaja in kake konstrukcije da je, na pisarno Zavoda za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta 22. 2876 (3)

Trgovski bolnišnica in podporno društvo v Ljubljani.

Vabilo

gospodom častnim, podpornim in pravim članom
trgovskega bolniškega in podpor. društva
v Ljubljani.

79. redni občni zbor

ki se vrši

o srzdo, dne 21. novembra 1917, točno ob pol 8. zvečer o sejni dvorani mestnega magistrata.

DNEVNI RED:

1. Računsko poročilo ravnatelja o poslovanju in stanju društva za l. 1916.
2. Poročilo revizijskega odseka o pregledanju računskih sklepov za l. 1916 in skontiranju imovine.
3. Predlog ravnateljstva na odobrenje enkratnih fakultativnih podpor, ki jih je ravnateljstvo dovolilo in izplačalo l. 1916.
4. Predlog ravnateljstva na podelitev izrednih podpor članom za l. 1917.
5. Samostojni predlogi članov, ki se morajo po § 43. društvenih pravil vsaj 8 dni pred občnim zborom izročiti pismeno ravnateljstvu.
6. Volitev revizijskega odseka za l. 1917, obstoječega iz treh računskih preglednikov in dveh namestnikov, iz srede članov, ki ne pripadajo ravnateljstvu.
7. Sprememba društvenih pravil.
8. Raznosterosti.

V Ljubljani, dne 7. novembra 1917.

Alojzije Zilleg
ravnatelj.

Ivan Volk
tajnik.

Absoventinija

trgovske šole, večja knjigovodstva, ko espondence, strojepisa in stenografije, slov. in nem. v govoru in pisavi za dobiti službo. Cenj. ponudbe na M. GUČEK, Trbovlje I. štaj.

Poročila sta se

France Ogrin
in
Malči Ogrinova roj. Tome

Ljubljana, 6. novembra 1917.

Št. 15.769.

Razglas.

V smislu deželnega zakona s 17. dne junija 1870, št. 21 dež. zak., o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov, se naroča vsem posestnikom, uživalcem in najemnikom zemljišč v ozemlju mestne občine ljubljanske, da jim je

do 15. novembra letos

svoje sadno in olepševalno drevje, grmovje, seči, lesene vrtno plotove in lišne stene na vrtovih, na poljih in na travnikih očistiti zapredenih gosenic, mrčesnih jajec in zapredkov (ličink) in sežgati, ali kakor si bode pokončati nabrana goseničja gnezda in jajca.

Prav tako je gosenice, ako se pomladi pokažejo na drevju, grmovju in rastlinah, kakor tudi zapredke pokončati kakor hitro mogoče, a najdalje do 15. maja.

Kadar se drevje, ki so ga napadle gosenice, poseka ali kadar se veje, ki so jih napadle gosenice, odsekajo, tedaj se tako drevje oziroma take veje ne smejo pustiti v tem stanu ležati, ampak morajo se gosenice obrati od njih ali pa drevje in veje precej sežgati.

Dalje morajo gori imenovane osebe, hrošče, dokler letajo, od svojega sadnega in lepotebnega drevja, lepotebnega grmovja in drevoredov, potem od drevja ob gozdni robah v istih slučajih, kjer je tega treba zaradi bližine, vsak dan, zlasti ob ranih urah otresti in pokončavati ali obračati kmetijstvu v korist.

Na polju se morajo črvi (podjedli, ogrci) pri oranju ali kopanju zemlje precej za plugom, motiko ali lopato pobirati in takoj pokončati.

Če se bode kdo obotavljal gori navedena opravila izvršiti do določenega časa, jih bode mestna občina dala izvršiti na njegove stroške, vrhu tega pa se mu naloži na korist občinske blagajne globa od 2 do 20 K, in če bi se to ponovilo, do 40 K; kdor bi ne mogel plačati globe, bode kaznovan z zaporom od 12 ur do 4 dni.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 27. oktobra 1917.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pogrebni zavod.

Potrži neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, pretužno vest, da je naša iskrenoljubljena sestra oziroma teta, svakinja in nečakinja, gospodična

Marija Kastrun

po dolgi, mučni bolezni, večkrat previdena s tolažili sv. vere, v sredo dne 7. t. m. ob pol 10. uri zvečer, bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v petek dne 9. novembra 1917. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti sv. Petra cesta št. 45. na pokopališče k sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v več cerkvah.

V Ljubljani, dne 8. novembra 1917.

Franc Kastrun
sedaj pri vojakih
brat.

Valentin Pretnar, Marija Likovič
svaka.

Helena Pretnar roj. Kastrun

Vida Kastrun roj. Cvetko
svakinja.

Alojzija Likovič roj. Kastrun
sestri.

Ana Kuntič roj. Klemenčič
teta.

Žalostnim srcem javljamo vsem sorodnikom in znancem pretužno vest, da je naša ljubljena žena, mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Marija Svetlič

dne 7. novembra popoldne po prejemu svetotajstev za umirajoče udano v Bogu zaspala.

Pogreb bo v petek 9. novembra 1917 ob 2. uri popoldne iz hiše žalosti, Dunajska cesta št. 19 k Sv. Križu.

V Ljubljani, 8. novembra 1917.

Žalujoči ostali.

Odda se takoj meblovana soba
Istotam se sprejme dija

na hrano in stanovanje. Naslov se poizve pri upravi lista pod št. 2881.

Korke

rabljene a vendar ne prelomljene, tudi nove, vsako množino po najvišjih cenah
A. Landskroner, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 39.

Iščeta se v mestu Ljubljani ena ali dve, četudi priprosto meblovani

sobi s kuhinjo

ali prostorom za kuhinjo primernim Ponudbe na upravo lista pod »Soba s kuhinjo«.

Zavarovalni uradniki

zastopniki in zastopnice v Gradcu, na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem morejo sijajno izboljšati svojo službo pri podobnem zavodu. Obširne ponudbe z navedbo dosedanjega delovanja pod

»Dauernder Posten F 224« na Klenrelohovo anončno pisarno, Gradec, Sackstraße. 2884

Okra'na hrani'nica in posojilnica v Idriji javlja tužno vest, da je nje mnogozasluzni ustanovitelj in predsednik, velerodni gospod

VALENTIN LAPAJNE

trgovec in posestnik

v nedeljo dne 4. novembra po dolgi in mukepolni bolezni preminul. V njem je izgubila moža, ki je skozi 23 let neumorno in požrtvovalno deloval in jo privedel do sedanjega v'ednega stanja.

Slava njegovemu spominu!

IDRIJA, dne 4. novembra 1917.

ODBOR.

Razpis natečaja. Deželni odbor goriški razpisuje dve denarni podpori po 240 K letnih, ki se podelita iz dohodkov zaloga za obnemogle delavce, ustanovljenega od bivšega deželnega glavarja ekscelence grofa Franca Coroninija v spomin poroke prejasne nadvojvodinje Marije Valerije. Za podporo se morejo potegniti delavci in delavke, ki so pristojni v kako občino poknežene grofovine Goriško-Gradišanske ter so postali trajno nesposobni za delo; v prvi vrsti pa se bodo upoštevali reveži izmed njih, ki so svoje moči posvečali podjetjem velike ali male obrti ali pa kmetijskim podjetjem. Prošnje naj se pošljejo deželnemu odboru (Dunaj VIII, Schlesingerplatz 2, II.) do 30. novembra t. l. in priloži naj se jim: 1. spričevalo župniškega urada dotičnega kraja, kjer prosilec stanuje; spričevalo bodi potrjeno ali, če treba, izpolnjeno po županstvu pristojnostne občine; v spričevalu naj se vestno navede starost, stan družine, prosičeva vzdrževalna sredstva kakor tudi, kako se je bavil z obrtjo in kakšno je njegovo pravno obnašanje; 2. zdravniško spričevalo potrjujoče prosičevo bolehnost ali pohabljenost, ki je vsled nje nesposoben za delo. Če se izve, da je v naslovih ki so bili pri podelitvi podpore merodajni, kaj neresničnega, ali pa če neha podpiranje revščina, se podpora takoj ustavi. — Od goriškega deželnega odbora sedaj na Dunaju. Dež. glavarja namestnik: dr. A. Gregorčič.

Hiša na prodaj!

Proda se hiša z več stanovanji in vrtom v Rožni dolini pri Ljubljani. Polze se pri JOZEFU HUMER, nadomestna bolnišnica na Viču.

Radi rodbinskih razmer se da v najem mizarstvo in pogrebni zavod

pod jako ugodnimi pogoji. Vprašanja na ANA PLANINŠEK, št. 74 v Liti. l.

Naprodaj je:

nova mala toaletna mizica, postelja z žimnicami, mala jedilna omara, 2 fotelja, stojala za note in rože in razne druge stvari. Naslov se poizve pri upravi lista pod št. 2868.

Slavnemu občinstvu
vkljudno naznanjam, da sem si nabavil večjo množino **oglia** (Holzkohle) ter ga prodajam na drobno in na debelo.

Ivan Vertačnik
Tržaška cesta št. 19,
Ljubljana.

Hotelski sluga
se sprejme
Hotel „Slon“, Ljubljana.

Iščem mesečno sobo
za 25 do 30 K mesečno. — Naslove sprejema uprava »Slovenca« pod št. 2860

Jožef Jug plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta 16
se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. Jamčim, da delam samo s pristnim firnežem.

Prazne vreče

vsake vrste, suhe gobe, kumno, jamež in druga semena kupuje vedno in v vsaki množini in plačuje po najvišjih dnevnih cenah firma:

J. KUŠLAN, KRANJ, Gorenjsko.

Bencin motor

6—8 HP v popolnem dobrem stanu prodaja Fran Škafar, Rimska cesta 16, Ljubljana. Ravno tam se sprejme več

mizarjev.

Proda se nekaj novih vrtil (gepeljnov) slamoreznic ter druge vrste poljedelskih strojev tovarne Umrath.

Stroj za rezanje repe in zelja, kateri zreže na uro 6000 kg.

2 motorja na sirovo olje 7 H P.
1 " " " 18 H P.
1 bencin-motor " 16 H P.

Vse vrste dinamo in električni motorji.

FRANC HITTL,
Ljubljana, Sv. Martina cesta 2.

Glasovirje, pianine harmonije in orkestrijone
S. Kmetetz
Ljubljana,
Koledvorska ulica 26. 124

KONCIPIJENTA

sprejemem v svojo odvetniško pisarno. Vstop takoj ali po dogovoru. Prednost imajo gospodje s kvalifikacijo za zastopanje pri zbornih sodiščih.

Dr. Fran Tominšek
odvetnik v Ljubljani.

Blagajna (Wertheimerica)
se kupi
Ponudbe poštni predal št. 41, Ljubljana.

Razpisuje se služba
organista in cerkovnika
Ponudbe do 1. decembra na:
župni urad Strmec nad Vrbo. (Koroško)

Kostanjev, hrastov in bukov les

kupi vsako množino franko vagon
Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

Usojam si javiti slavn. občinstvu, da mi je Kovinska centrala d. dr. za armadne dobave poverila poleg zastopstva za nakup kovinskih predmetov tudi

edino zastopstvo za Kranjsko

za nakup starih kovin

po oblastveno določenih cenah.

Opozarjam, da druge nakupovalnice za nakup kovinskih predmetov na Kranjskem nimajo pravice do nakupa starih kovin.

Edino zastopstvo na Kranjskem za nakup starih kovin in kovinskih predmetov:

Fr. Stupica v Ljubljani

trgovina z železnino na Marije Terezije cesti št. 1.

Vsakega državljana sveta dolžnost je, oddati predmete iz kovine v prid državi!

2368

Mi popravljamo Vaše stare čevlje

in jih naredimo, da so kot novi
z Weberjevimi patent „IDEAL“ lesenimi podplatmi.

Najnižje stane za čevlje:

za moške K 7.—	za otroke K 5.—50
za dame K 7.—	Poprava pela K 2.—4
za dečke K 6.—50	Rep. K 1.—4
za deklice K 6.—50	

Poprava čevljev se naroča v hotelu „Stadt Wien“ soba 9.

Trpežni, ne ronočejo, gibljivi, nepremočljivi
so naši patenti „IDEAL“ podplati.

Mi delamo stalno za:

c. kr. vojaške oblasti, (dobava več stotisočev) deželni zavod Steinhof, c. kr. ravnateljstvo Severne železnice, državnih železnic, tobačno tovarno na Rennwegu, Hammerbrot-pekarno, gospodarsko zvezo uradnikov, c. kr. finančno ravnateljstvo na Dunaju, pivovarno Schwechat, mestno vozno podjetje i. dr.

Najhitrejša dobava!

Najnižje cene!

Ljudska posojilnica reg. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani sprejema prijave na sedmo 5½% avstrijsko vojno posojilo

po objavljenih pogojih, tako da stane nominalnih K 100.—:

I. davka prosto 5½% amortizacijsko državno posojilo **K 91.54.** □□□□ II. davka prosto 5½% dne 1. avgusta 1926 vračljive državne zakladnice **K 94.—.**

Vrednostni papirji avstrijskega vojnega posojila se sprejmejo v **brezplačno** shrambo in upravo.

Podpisujte 7. avstrijsko vojno posojilo!

I. 5½% amortizacijsko državno posojilo po K 92.—,
odštevši enomesečno obrestno bonifikacijo torej po K 91.54;

II. 5½% dne 1. avgusta 1926 povračljivi državnozakladni listi po K 94.—

Prijave sprejema po originalnih pogojih oficijelno subskripcijsko mesto

Kranjska deželna banka v Ljubljani.